

Средно училище "Иван Вазов" - гр.Плевен

Директор: 064/823 979
email:dim_mitev@mail.bg

Централа: 064/822 280
email:ivan_vazov_pleven@mail.bg

Факс: 064/822 280
www.sou-ivanvazov.eu

Пробен изпит по български език и литература – 12 клас 01.04.2017г.

УВАЖАЕМИ ЗРЕЛОСТНИЦИ,

Тестът съдържа **41 задачи** по български език и литература. Задачите са **три вида**:

I ^{ви} модул - задачи с избираем отговор;

II ^{ри} модул - задачи със свободен отговор;

III ^{ти} модул - задача за създаване на аргументативен текст.

Задачите от затворен тип са с четири възможни отговора, обозначени с главни букви от А до Г, от които само един е верен. Отговорите на тези задачи отбелязвайте със знака Х в кръгчето с буквата на съответния отговор.

Ако след това прецените, че първоначалният отговор не е верен и искате да го поправите, запълнете кръгчето с грешния отговор и отбележете буквата на друг отговор, който приемате за верен.

За всяка задача трябва да е отбелязан не повече от един действителен отговор. Като действителен отговор на съответната задача се приема само този, чиято буква е отбелязана със знака Х.

Отговорите на задачите със свободен отговор запишете на свободните редове. Аргументативният текст (41 задача) запишете на допълнителните листове.

ПОЖЕЛАВАМЕ ВИ УСПЕШНА РАБОТА!

Име, презиме, фамилия:			
Училище:			
Брой точки:	Общ брой точки:	Оценка:	Оценител:
I ^{ви} модул -			
II ^{ри} модул -			
III ^{ти} модул -			

I. МОДУЛ

Име, презиме, фамилия:
Училище:
Брой точки:

1. В кой от редовете НЕ е допусната правописна грешка?

- А) гласност, опасност, безсловестност;
- Б) денят, зетът, нокътят;
- В) одалиска, трансфер, vyplъщение;
- Г) пунктоация, ентосиазъм, изгнаник.

2. В кой от редовете е допусната правописна грешка?

- А) обувалка, улук, омар;
- Б) глобус, фокус, топус;
- В) изплащам, изсипвам, изтривам;
- Г) потисник, попечител, побратим.

3. В кое от изреченията е допусната правописна грешка? .

- А) Температурата там е под десет градуса и децата трябва да се облекат добре за екскурзията.
- Б) Челюстта на тюлена е като при хищниците, но липсват кучешките зъби.
- В) В търсене на безценния метал испанците завладели Коста рика (от исп. „богат бряг“).
- Г) Ще си навлека много неприятности, но не мога да стоя безучастно, като виждам нередности.

4. В кое от изреченията е допусната правописна грешка?

- А) Комунистическите идеи стават особено популярни в България в началото на XX век.
- Б) Когато се случи бедата, разбрах колко коравосърдечен човек е той.
- В) Държавата изоставя с икономическото си развитие и с построяването на пътища и друга инфраструктура.
- Г) Гората наесен е едно вълшебство от тъмнозелени и огненожълти багри.

5. В кое от изреченията НЕ е допусната правописна грешка?

- А) Такава мърсотия не може да се почисти с обикновени препарати.
- Б) В песенната традиция на нашия народ образът на юнашката майка заема важно място.
- В) По повод на протестите е възникнал конфликт между властите и екозащитниците.
- Г) Във всички децки градини се осъществява строг контрол за спазване на наредбата за здравословно хранене.

6. В коя от подчертаните думи е допусната граматична грешка?

- А) Двамата участника (А) ще се явят на три кръга (Б) и чак тогава ще се определи кой (В) ще представя България на международния (Г) конкурс.

7. В кое изречение е допусната граматична грешка?

- А) Били ли сте в Япония, господа?
- Б) Ходила ли сте в Гърция, госпожо?
- В) Ученици, правили ли сме този тест?
- Г) Колеги, смятате ли, че сме постигнали успех с този проект?

8. В кое изречение е допусната пунктуационна грешка?

- А) Приятелите ми, от една страна, и родителите ми, от друга страна, настояваха да се явя на конкурса.
- Б) Очаквайки предстоящото пътуване, учениците събраха много информация за града.
- В) Всъщност, тяхното мнение много ме интересуваше.
- Г) Някои държави, като Германия и Франция, отхвърлиха предложението.

9. В кое от изреченията НЕ е допусната пунктуационна грешка?

- А) Сетих се за отговора, чак когато излязох от изпита.
- Б) Дори когато изпитът е труден, вярвам, че ще го взема.
- В) Когато взех отлично изпита си отдахнах.
- Г) Концентрирам се максимално, едва когато изпитът започне.

10. В кое изречение е допусната лексикална грешка?

- А) Антимонополната комисия ще следи за картелни споразумения между фирмите на пазара.
- Б) Учени са идентифицирали суперщам на бактерията салмонела, който е силно устойчив на използваните досега антибиотици.
- В) Демографската ситуация в България е най-кризисната в сравнение с всички останали държави от Европейския съюз.
- Г) Гражданите, които променят адреса си, ще трябва да представят натурален акт на имота, в който живеят.

11. В кое изречение е допусната и граматична, и пунктуационна грешка:

- А) Ношта, която настъпи после, беше тъмна, нямаше месец, сигурно на някой му беше дотрябвал и затова го беше откраднал.
- Б) Когато слезе на гарата, най-напред видя неговите си родители.
- В) Конете, чиито стопанин беше богатият чифликчия привличаха погледите на всички, дошли на панаира.
- Г) В разказа "Последна радост" основната тема е гибелта на човешкото сред безумния ужас на войната.

12. Къде фразеологичните словосъчетания са антоними?

- А) подсичат ми се краката - вървя в крак   В) клатя си краката - не подвигам крак
- Б) вдигам се на крака - падам в краката   Г) държа се на крака - слагам в краката

13. За всяко празно място изберете най-уместния от изразите и го запишете в текста.

Неотменен традиционен компонент на всеки обичай или обред е благословията. Тя е подчинена на вярата в свръхестествените свойства на . . . . . (А). Целта е да бъдат осигурени здраве и дълголетие, имотност и щастлив съпругески живот, богата . . . . . (Б) и приплод на домашните животни. Най-разпространени са . . . . . (В) и сурвакарската благословия, както и . . . . . (Г), свързани с младоженци, със строеж на нова къща и тръгване на дълъг път.

- А) жеста, словото, човека
- Б) земя, къща, реколта
- В) великденската, коледарската, богородичната
- Г) благопожеланията, вярванията, гаданията

14. Напишете правилните форми на думите от скобите.

А) членувана форма

При едни . . . . . (стрес) има физически проявления - болки в . . . . . (гръб), сърдечни аритмии, а при други се засяга. . . . . (жизнен) тонус.

Б) местоимение

Кандидатът, ... (които) избрахме, потвърди участието си и се поинтересува с . . . . . (кой) ще работи.

В) учтива форма

Господине, Вие сте . . . . . (бил) гост на хотела ни многократно и ще бъдете . . . . .
(настанен) в стая с изглед към езерото.

Г) бройна форма

Инструкторът по йога препоръча струята въздух да премине през седемте енергийни . . . . .
. . . . . (център). Трима негови . . . . . (ученик) направиха демонстрация
на няколко . . . . . (метод) на дишане.

15. В текста са пропуснати САМО пет препинателни знака. Поставете ги!

Заподозряната беше слаба и жилава със зачервено лице облечена в избеляла памучна
рокля. Агентът интуитивно я усети едва когато тя се отдалечаваше но запази самообладание
и не се спусна след нея. Трябваше незабавно да отпътува за Саудитска Арабия във връзка с
военната операция Пустинен щит внезапно превърнала се в най-важното нещо в живота му.

16. От кой текст е откъсът?

Бяхме вързани жестоко.

Като някакви животни в клетка

светкаха

очите жадно

и търсеха,

и молеха пощада.

А) „Към брата си“;

Б) „Писмо (Ти помниш ли...)“;

В) „Сиротна песен“;

Г) „Заточеници“.

17. В кой ред всички творби са написани от Пенчо Славейков?

А) „Да се завърнеш...“, „Помниш ли...“, „Спи езерото...“;

Б) „Песента на човека“, „Черна песен“, „Вечната“;

В) „Самотен гроб...“, „Сиротна песен“, „Елегия“;

Г) „Cis moll“, „Ни лъх не дъхва...“, „Ралица“.

18. Ния и Божана са героини от:

А) „Тютюн“;

Б) „Железният светилник“;

В) „Гераците“;

Г) „Под игото“.

19. Коя от посочените творби е балада?

А) „Сенки“

Б) „Дяволско“

В) „Хаджи Димитър“

Г) „Кукувица“

20. В поезията на кои от посочените в съответните редове автори смъртта е обект на дистанцирано философско осмисляне, преживяването ѝ е лишено от патоса на трагичното, а изображението ѝ - от ореола на героично-романтичното:

А) Пейо Яворов и Гео Милев;

Б) Иван Вазов и Христо Смирненски;

В) Пенчо Славейков и Атанас Далчев;

Г) Христо Ботев и Никола Вапцаров.

21. Стихотворенията „Хаджи Димитър“ и „Обесването на Васил Левски“ на Христо Ботев се отличават едно от друго и се противопоставят едно на друго през двойката ключови думи:

- А) пия - пея;
- Б) спя - будувам;
- В) примирявам се - бунтувам се;
- Г) пея - плача.

22. Според Искра Панова „душата на събитието” в Елин-Пелиновите разкази е:

- А) главният герой
- Б) пейзажът
- В) конфликтът
- Г) авторовият глас

23. На страниците на сп. ”Мисъл” се излагат естетическите идеи на:

- А) Индивидуализма
- Б) Експресионизма
- В) Символизма
- Г) Друга естетика

24. В творчеството на Яворов мотивът за страданието е интерпретиран в следните измерения:

.....

.....

.....

.....

25. Какви тропи и фигури на езика са подчертаните и обозначени с цифри изрази?

*И семето(1) чудно падаше в сърцата(2)
и бързо растеше за жътва богата(3)*

- А) епитет (1), сравнение (2), метафора (3)
- Б) символ (1), метафора (2), инверсия (3)
- В) метонимия (1), метафора (2), хипербола (3)
- Г) литота (1), метонимия (2), градация (3)

26. Свържете името на всеки от героите с името на автора на съответната литературна творба.

А) Захаринчо	Иван Вазов
Б) Катерина	Димитър Димов
	Елин Пелин
	Димитър Талев

Свържете името на всеки от героите със съответната литературна творба.

В) дядо Йордан	„Тютюн“
Г) майстор Рафе Клинче	„Гераците“
	„Железният светилник“
	„Песента на копелетата“

Свържете заглавието на всяка от творбите с нейния автор.

Д) „Юноша“	Христо Смирненски
Е) „Септември“	Никола Вапцаров
	Гео Милев
	Елисавета Багряна .

II. МОДУЛ

Име, презиме, фамилия:
Училище:
Брой точки:

**Прочетете двата текста и изпълнете задачите към тях.
(от 27 до 36 включително).**

ТЕКСТ 1 . . . . .

Кражбата е едно от най-често срещаните престъпления. Тя спада към престъпленията против собствеността, защото засяга имуществени права. Основният състав на престъплението кражба е посочен в чл. 194, ал. 1 от Наказателният кодекс (НК): „Който отнеме чужда вещ от владението на друго без негово съгласие с намерение противозаконно да я присвои, се наказва за кражба с лишаване от свобода до осем години”. Както се вижда изпълнително деяние е отнемане на чужда вещ от владение на друго, и то без негово съгласие. Субектът е общ – може да е всеки. Тъй като има цел: „с намерение противозаконно да я присвои”, престъплението се извършва само при пряк умисъл. Кражба има и тогава, когато част от вещта принадлежи на виновния, но е отнета от владението на пострадалия без негово съгласие. В маловажни случаи наказанието е лишаване от свобода до една година или пробация, или пък глоба.

За кражба в големи размери наказанието е лишаване от свобода от три до петнайсет години, като съдът може да постанови конфискация до една трета от имуществото на виновния.

Това наказание се налага и за кражба на взривни вещества, огнестрелно оръжие или боеприпаси от структурните звена на Министерството на вътрешните работи, от Министерството на отбраната, от Българската армия и от структурите на подчинение на министъра на отбраната и други ведомства. Приготвянето за кражба се наказва в случаите, когато кражбата е взломна, когато е използвано моторно превозно средство или техническо средство, или е извършена по специален начин. По-тежко наказуеми са и случаите на кражба, които представляват опасен рецидив, и кражба в особено големи размери, която представлява особено тежък случай.

Според чл. 197, ако до приключване на съдебното следствие в първоинстанционния съд откраднатата вещ бъде върната или заместена, наказанието се намалява съответно, но не е основание за освобождаване от наказателно преследване.

ТЕКСТ 2 . . . . .

Чл. 194. (1) Който отнеме чужда движима вещ от владението на друго без негово съгласие с намерение противозаконно да я присвои, се наказва за кражба с лишаване от свобода до осем години.

(2) Кражба има и тогава, когато част от вещта принадлежи на виновния.

(3) В маловажни случаи наказанието е лишаване от свобода до една година или пробация, или глоба от сто до триста лева.

Чл. 195. (1) За кражба наказанието е лишаване от свобода от една до десет години:

1. ако е извършена във време на пожар, наводнение, корабокрушение, катастрофа, война или друго обществено бедствие;

2. ако откраднатата вещ не е под постоянен надзор;

3. ако е извършена чрез разрушаване, повреждане или подкопаване на прегради,

- здраво направени за защита на лица или имот;
4. ако за извършването на кражбата е използвано моторно превозно средство, техническо средство или специален начин;
5. ако е извършена от две или повече лица, сговорили се предварително за нейното осъществяване, когато не представлява маловажен случай;
6. ако кражбата е извършена от длъжностно лице, което се е възползвало от служебното си положение;
7. в немаловажни случаи, ако е извършена повторно.

27. Текст 1 е:

- А) част от закон
Б) статия от интернет
В) фейлетон от вестник
Г) художествен разказ

28. Кое от посочените твърдения е вярно за текст 1?

- А) Текстът информира за същността на кражбата и за санкциите, налагани при кражба.
Б) Текстът регулира начините за установяване на престъплението кражба.
В) Текстът въздейства върху чувствата и въображението на читателя.
Г) Текстът е апел към читателя да не извършва кражби, защото това е престъпление.

29. Какво е значението на израза *движима вещ*, използван в текст 1?

- А) автомобилно превозно средство
Б) механично задвижван уред
В) вид двигател
Г) вещ, която може да бъде премествана

30. Кое от посочените твърдения НЕ е вярно според текст 1?

- А) Най-често срещаното престъпление против собствеността е кражбата.
Б) Кражбата е престъпление, извършено с умисъл.
В) Ако престъпникът е извършил и други кражби, то наказанието му е по-тежко.
Г) Ако крадецът възстанови откраднатото, неговото наказание се отменя.

31. В коя сфера на общуване се използва текст 2?

- А) в медийната сфера
Б) в научната сфера
В) в битовата сфера
Г) в институционалната сфера

32. Кое от посочените твърдения се отнася за текст 2?

- А) Текстът урежда законово наказанията, които се налагат при кражба.
Б) Текстът описва възможни начини за извършване на кражба.
В) Текстът подтиква престъпниците да осъзнаят своите престъпления.
Г) Текстът въздейства емоционално върху читателя.

33. Използваната в текст 2 дума *пробация* е:

- А) термин
Б) архаизъм
В) диалектна дума
Г) експресивна дума

34. Кое от посочените твърдения е вярно според текст 2?

- А) Не е извършена кражба, ако част от вещта е собственост на този, който я присвоява изцяло.
Б) В маловажни случаи наказанието за кражба е лишаване от свобода до 1 г., пробация или глоба.
В) Наказанието за кражба, извършена с помощта на автомобил, е от 5 до 10г. лишаване от свобода.
Г) За кражба по време на природно бедствие наказанието е от 5 до 10г. лишаване от свобода.

35. Изброени са факти от двата текста, както и факти, които липсват в тях. Кои са

четири факта, които присъстват в посочените текстове?

- А) Престъплението кражба се дефинира от Наказателния кодекс.
Б) Съдът очаква от виновния да направи пълни самопризнания.
В) Наказанието за кражба в големи размери е лишаване от свобода от 3 до 15 г.
Г) Наказанието за кражба по време на война е лишаване от свобода от 1 до 10 г.
Д) Ако вземеш вещ назаем, но не я върнеш навреме, това е кражба.
Е) Наказанието е сериозно, ако кражбата е маловажна, но е извършена повторно.
Ж) Военният съд разглежда престъпления, станали по време на военна служба.
З) Приготвянето за кражба не се наказва, защото е трудно доказуемо.

36. Запишете кое е общото, за което се говори в двата текста.

.....

.....

37. В рамките на 3 - 4 изречения формулирайте собствена теза по една от посочените теми:

Престъпление и наказание
Изкушението да откраднеш

.....

.....

.....

.....

.....

38. Запишете сбито и кратко (в резюме) основното в съдържанието на текст 1.

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a guide for handwriting practice. There are no margins, text, or other markings on the page.

Прочетете откъса от творбата „Последна радост“ и изпълнете задачите към него (39 и 40 задача).

39 Посочете с цитати от текста два примера, които разкриват страданието на героя, причинено от войната.

Тия груби обноски обиждаха Люцкана до дъното на душата му. Той не можеше да мрази никого, но започна да се бои и да отбягва всички. Огорчен, беззащитен и слаб, той чувствуваше, че умира от мъка, най-злочест и най-сиротен от всички хора на света. Не разбираше как беше попаднал тука и де отива. Войната доскоро го увеличаше, помнеше и разбираше най-вече началото ѝ, оня шумен и незабравим празник, когато от всички страни се сипеха потоци цветя, грееха на слънцето, говореха на своя чуден и тайнствен език. Това беше хубаво и весело. Но войната, която виждаше сега, беше безмилостна и страшна и главно - неясна и неоправдана. Като че някаква зла и враждебна стихия беше го грабнала и го влачеше въпреки волята му. Той не можеше да се противи и вървеше там, където отиваха всички. Едно беше ясно за него: миналото. Мирният и безвреден живот, катадневната работа, за която трябваше само хубаво време, слънце и една табла с цветя. Тоя живот възкръсваше сега със спомените му, изпълваше мислите му и виденията, които се рисуваха пред очите му, докарваха това странно блаженство у него, несмушавано от страдания и болки. Той приличаше на сомнамбул, който най-спокойно върви по края на някоя бездна.

.....
.....
.....
.....

40. Посочете със свои думи два примера за смислови противопоставяния текста.

.....
.....
.....
.....

III. МОДУЛ

Име, презиме, фамилия:
Училище:
Брой точки:

41. Прочетете творбата на Хр. Смирненски „Старият музикант” и в обем до четири страници коментирайте проблема за социалната и екзистенциална драма на излишния. Определете жанра – есе или интерпретативно съчинение.

Все там до моста приведен седи,
тегли полекичка лъка,
а над главата му ревностно бди
черната старческа мъка.

Бурно край него живота кипи
в грижи и горести вечни
и пъстроцветните шумни тълпи
все тъй са зли и далечни.

Там - от скованата в мраз висина –
мигом през тънкия облак
хвърля му поглед печална луна,
фосфорно бледа и обла.

Привечер. Спуска се траурен здрач,
ситен снежец завалява,
спира цигулката горестен плач –
стареца немошно става.

И прегърбен той пристъпя едва,
спира се тук-там и стене,
шепнат му злъчни, невнятни слова
зимните вихри студени.

А зад гърба му пристъпя Смъртта,
кървава и многоръка,
и по цигулката старческа тя
тегли полекичка лъка.